

Jiří
Klečka

Pět
ročních
období

VYŠEHRAĐ

Pět ročních období

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.ivysehrad.cz

www.albatrosmedia.cz

Jiří Klečka

Pět ročních období – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Jiří
Klečka
Pět
ročních
období

Jiří
Klečka

Pět
ročních
období

VYŠEHRAĐ

Kniha vychází s přispěním Ministerstva kultury ČR

© Jiří Klečka, 2019,
zastoupení literární agentura
MÁM TALENT, s. r. o.

Illustrations © Sylvie Kotercová, 2019
Foto autora © Daniel Maďa, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7601-165-6
ISBN e-knihy 978-80-7601-208-0 (1. zveřejnění, 2019)

Monice – za to, žes věřila.

Jaro
Léto
Podzim
Zima

Na konci

Co říct, když se ocitnete na konci?

Nechceme, aby dobré dny skončily. Snažíme se předstírat, že věci běží dál – klopíme hlavy a razíme si cestu chodbou, ruce natažené před sebe, a tak nějak doufáme, že najdeme kliku. Zamkneme to, co zbylo, uvnitř sebe a schoulíme se někde do rohu, kde je klid a svět se nedožaduje pozornosti. Protože co jiného stojí za záchranu než to, co jsme v životě prožili? Co jsme prožili, určuje, kým jsme.

Jmenuji se Filip a jsem na konci. To je místo, kde se momentálně nacházím.

Konec symbolizovaný hlinou, kterou svírám v dlaních.

Přitáhnu si límec kabátu více k tělu, studený vítr posílá sem dolů ledové kapky sychravého deště a mě mrazí až na kost. Lidé poslušně čekají, až dá smutný manžel poslední sbohem své ženě. Julie, naše pětiletá dcera, se mi vine k pasu a stisk její ruky je pevný a jistý.

Dešťové kapky dopadají na náhrobní kámen s vytesaným jménem mé ženy a já čekám, že se nápis začne

rozpíjet. Že ten nemilosrdný letopočet, který vymezil její čas tady, zmizí a namísto něho tu bude nekonečno. Nekonečná spirála času, která se bude nekonečně kroutit a pořád dokola se opakovat. Všechna ta setkávání, dotyky rukou a chvíle vzrušení, kdy konečně chápete, jak vesmír funguje.

Ta všední rána, která vám poté, co skončí, připomenou, jak výjimečná byla. Tiché večery plné nevyřčených slov. Minuty, které jste proleželi v nevědomí vlastní smrtelnosti.

„Tati?“

Dívám se na ten pravidelný, šedivý obdélník a pořád odmítám uvěřit tomu, co leží na jeho dně. Všechny sny, všechny šťastné chvíle svého života pohřbívám právě dnes.

„Tati?“

Julie mě tahá za kabát. Podívám se na ni, do jejích očí, ke mně zvednutých: vstříc dešti, který neustává, vstříc tomu, co přijde.

„Copak, zlato?“

„Všichni už čekají.“

Ano, všichni už čekají. Nejradši bych je nechal čekat, dokud bychom tady nezapustili kořeny. Myslím, že to byl dokonce příběh jedné Sylviiny dětské knížky. O lidech, kteří se stali stromy.

Jako kdybych ji viděl. Kývá hlavou a v tváři se jí zračí ten křivý, pobavený úsměv, kterým mi oznamuje: „Já ti to říkala.“

Sleduji navlhlou hlínu, jak padá z mé dlaně. Juliina ruka je natažena stejně jako ta moje, z její malé ručky padají hliněné vločky a už ve vzduchu se mísí s kapkami deště.

Pod mými botami se do země vpíjejí okvětní lístky smutečních květin. Blátivá louka tvoří jakousi cestičku k tomu, co nedokážu nechat jít.

„Tati? Půjdeme?“

Ne, chce se mi odpovědět. Nepůjdeme. A víš proč, zlato? Protože tohle místo – tenhle bod je určující pro to, zda najdeš cestu zpátky. Tady se dělí život na etapy *před* a *po*. A já chci zůstat tady, tady v *před*. Chci tady zůstat, protože nás v *po* nic dobrého nečeká. Nechci si klást otázky, nechci na ně hledat odpovědi. Chci prostě pokračovat v životě, který byl jasný a daný. Tys měla vyrůst, odejít na vysokou a my s tvou matkou jsme si měli dělat legraci ze svých šedin. Měli jsme společně stárnout a sledovat, jak se z tebe stává dospělá žena. Tvá matka mě pak měla uklidňovat, když sis domů přivedla kluka. Díval bych se na něj s nedůvěrou, dělal bych si z něj legraci, tvá matka by mě pod stolem lehce kopala a já bych tvrdohlavě šel za svým cílem. Ukázat tobě a tvé matce, že jediným mužem v této rodině jsem já. Jenomže pak bych se na tvou matku podíval a ona by mi tím svým vševědoucím úsměvem srovnala myšlenky v hlavě. Protože tohle ona uměla – vtisknout jednoduchým gestům ten pravý význam v pravý čas.

A pak, to až byste odešli (za životem), bych si s ní sedl do křesla, přitiskl se k ní a už bych ji nepustil. Řekl bych jí, že nikdy neodejde. Že už nás nikdo nevyruší. Vypojil bych telefon, zatáhl závěsy a připravil bych celý dům pouze na její přítomnost. Zabořil bych svou tvář do jejích vlasů a snažil bych si zapamatovat její vůni. A pak jí dal pusu na znamínko, které měla na pravé straně krku – to znamínko, které jsi po ní zdělila. Znamínko, které je symbolem důvěry mezi dvěma lidmi, kteří se znají tak dobře, že pro ně ani tělo toho druhého není tajemstvím. Drobné jizvičky – nedokonalosti, které nám vtiskl Bůh, jak Sylvie říkávala, a v jehož přítomnost tak nezvratně věřila.

Poslouchali bychom hudbu a ona by pořád mluvila. Mluvila by a neposlouchala by text, tak jak to dělávala. Kolotoč jejích myšlenek by se roztočil, a zatímco by si zpěvák v písni vyléval srdce, začala by zpochybňovat jeho důvody k takovému vyjádření citů. A dřív než by ta slova dokončila, hned by zas skočila k dalšímu tématu. Třeba k oblíbené knížce, o které už by mě přes rok přesvědčovala, abych si ji přečetl.

Seděl bych a sledoval ji. A kdyby se mě zeptala, proč se usmívám – jestli ji vůbec poslouchám, vzal bych ji za ruku a řekl bych, že jsem si nikdy neuvědomoval, jak moc ji miluji. Abych si to uvědomil, tak ji musím ztratit. Nechtěl bych ji pustit. Nechtěl bych ji nechat jít.

Nechci ji nechat jít.

„Půjdem?“ opakuje Julie svou otázku. A mně to zní jako: *utečeme?*

Kývám hlavou a jen ztěžka odvracím zrak od Sylviina hrobu. Otáčíme se společně vstříc smutečnému průvodu, otec a dcerka – ztraceni a ponecháni napospas. Lidé ustupují, abychom mohli projít.

Nevím, co čekám.

Čekám, že se mi za zády ozve volání mé ženy? Ano, čekám. Odcházím, ale zároveň si moc přeju, aby mě zavolala zpátky. Rozběhl bych se bez váhání.

Vítr se opírá do deštníku nad našimi hlavami a vytrhává mi jeho chladnou rukojeť z dlaně. Zvedá se nad náhrobky dalších lidí, kteří tady zanechali své milované. Tancuje mezi jmény těch, kteří spí, a pak se znepokojujícím tichem mizí v dálce.

Život není ani tak o setkávání, jako spíše o loučení.

„Promiň, zlato,“ říkám Julii a tisknu ji k sobě pod kabát.

A pak už konečně odcházíme.

Prostě maluj, řekla jsi kdysi

Stará ženská – dal jsem jí přezdívku Chůva hned poté, co nám odvyprávěla svůj příběh – se zvedla a odstoupila od plátna, na kterém se před chvílí snažila vytvořit svůj autoportrét.

Vrátil jsem se očima ke své malbě a snažil se soustředit na linku a třesoucí se štětec v mé ruce.

Zadání: Co cítíte uvnitř?

„Nevěnujte pozornost tomu, co byste chtěli cítit,“ řekla nám na úvod vedoucí kurzu. „Ale tomu, co opravdu cítíte. Je důležité dostat to zvíře z klece.“

Za uchem měla zastrčenou tužku a v hustých černých vlasech se jí leskla brož ve tvaru motýla.

„Nenechte se ničím rozptylovat. Nejdůležitější je, abyste se dokázali odpoutat od této místnosti. Od lidí kolem. Ti totiž určují vaše hranice,“ pokračovala a velkými písmeny napsala na tabuli: HRANICE.

„Jenomže,“ stoupla si na pravou stranu tabule a všechny nás přejela pohledem, „vy žádné hranice nemáte.“

Pozvedla bílý kousek křídý do úrovně našich očí. Pak dlouhou bílou čarou „HRANICE“ přeškrtl. „Na to nesmíte nikdy zapomenout.“

Ten proslov skončil před nějakými deseti minutami a já se teď snažil dát tomu, co bylo uvnitř mě (nebo jsem si to alespoň myslel), nějaký tvar.

Náš kurz pro opětovné nalezení rovnováhy se skládala z patnácti lidí.

Byl tu Študent, který nezvládl zkoušky ve třetím ročníku na vysoké a uprostřed jedné z nich se začal smát. Smích přešel v pláč a pak zase zpátky. Takhle to šlo celých dvacet minut, dokud někdo nezavolał děkana. Když se ho ptali, co se mu stalo, nebyl na to schopen odpovědět. Jediná věta, která z něj vyšla, byla: „Tohle nechci.“

Byla tu Tanečnice, která při obsluhování v restauraci začala stěžujícimu si hostovi před očima trhat na cucky jídelní lístek.

Chůva, která právě teď seděla vedle mě, byla asistentkou ředitele fabriky na výrobu plastových karet. Náplní její práce bylo řídit šéfův nabitý harmonogram, do kterého musela napasovat různá setkání, dobročinnost, golf a programy jeho dětí. Pokud se to šéfovi nehodilo, bylo její prací omluvit se. To ona měla v popisu práce myslet na výročí, narozeniny či svátky. Jednoho dne – uprostřed rozhovoru s jeho čtrnáctiletou dcerou – vytrhla telefon se zásuvky a mrštila jím přes celou kancelář. Telefon prorazil hodiny, které si její šéf

přivezl z Haiti a jejichž zvláštností bylo, že v každou celou hodinu začaly domorodým hlasem doprovázet bubny voodoo tance. Ve chvíli, kdy telefon prorazil ciferník, rozezněl se voodoo tanec všemi kanceláři s nebývalou intenzitou.

Bylo nás patnáct a každý z nás si s sebou přinášel nějaký šrám symbolizující, že jsme překročili určitou mez.

Ze svého výpadku si pamatuju pouze to, že jsem se probudil do prosluněného rána, vypil kávu a vyrazil do práce s úsměvem na tváři.

Pak černý záblesk a já stojím proti bledému obličejí své kolegyně, která na mě beze slova visí očima. Stojím uprostřed kanceláře a doslova cítím tiché, vyčítavé pohledy všech, kteří ten otevřený prostor sdílejí se mnou.

Sjíždím pohledem k její ruce svírající závěrečný report z aktuálního měsíce. Všímám si, že se její ruka třese. Dívám se na ni a sleduju, jak se z koutků jejích očí začínají řinout slzy. Nevím, kde se ve mně ten vztek vzal. Prostě se najednou objevil.

A tak jsem teď seděl v kurzu se čtrnácti lidmi, kteří se pokoušeli svou vnitřní nejistotu proměnit v něco pevného.

Základní pravidlo, které jsem si hned na začátku této skupiny dal, bylo: žádná jména. Pouze přezdívký, které nejlépe vystihují momentální fázi.

Takže proto Študák, Tanečnice, Chůva nebo Pří-
mák.

Žádné příběhy. Na začátku proběhlo krátké seznámení se situací, kterou jsme si prošli, ale to bylo všechno.

„Toto nejsou žádná Áčka, žádný diskuzní kroužek,“ vysvětlovala nám vedoucí (říkal jsem jí Šéfka, i když jí bylo pětadvacet, jak nám s vítězným úsměvem sdělil Študent, který tu informaci vyhrabal, aniž kdo věděl jak). „Co tady budeme dělat, je někde hlouběji. Ve vašich hlavách. Bude těžké to dostat pryč. Ale my se právě o to pokusíme. Nemůžu nic slíbit, ale zkusíme to. *Zkusíme to.*“

Terapie spočívala v tom se „vymalovat“. Být zticha a prostě kreslit. I když jsem tomu nerozuměl – nechápal jsem, jak to může fungovat, ale líbilo se mi to. Mluvil jsem až moc. Na poradách, při pohovorech. Mluvil jsem celé dny, pořád dokola něco vysvětloval.

Když jsem se na první hodině nervózně posadil do třetí lavice a rozhlédl se kolem (vypadali jsme jako skupinka církevního zájezdu, všechny věkové kategorie), nečekal jsem, že do třídy nakráčí mladá holka s broží ve vlasech a přemluví mě, abych se ze svého života vykreslil.

Ale bylo to tak.

A nikdo s tím, zdálo se, neměl problém.

Proto jsem si ji zafixoval jako Šéfku.

Z myšlenek mě vytrhlo hlasité mlasknutí. A pak smích. Chůva. Podíval jsem se vedle, stála naproti svému plátnu a v ruce držela plechovku barvy, jejíž obsah teď vystříkla na plátno.

Cítil jsem kapky barvy i na svém obličejí. Podíval jsem se dolů, měl jsem to i na triku a kalhotách.

„To jako vážně?“

Chůva má slova vůbec nevnímala. Pyšně se dívala na to, co stvořila a její oči zářily zvláštní barvou.

„Hele –“

Mou výtku přerušilo zatleskání. Uličkou mezi lavi-
cemi kráčela Šéfka s úsměvem na tváři.

„Tak tady to máte.“ Došla k Chůvě a zlehka ji polo-
žila ruku na rameno. „Tady to konečně máte.“

Obě se začaly tiše smát.

„To je nějaký pokrok? Prksnout trochu barvy na
plátno?“

Šéfčin pohled se zabodl do mého. „Prosím?“

Zalitoval jsem, že jsem nebyl zticha. Ale už jsem to
nemohl vzít zpátky. „Jde o to – že jenom na ten obraz
prskla trochu barvy – ta barva je teď všude, i na mně.
Takže nechápu, čemu tleskáte.“

„Filipe, tleskáme tomu,“ začala a nadechla se, „že
tady Marie překonala svou hranici. Rozhodla se neo-
mezovat a vyjádřila svůj pocit.“

„To všechno chápu, jenom mi to zkrátka nepřijde
nic extra.“

Pokývala hlavou. „Aha.“

Vykročila směrem ke mně. Začala zkoumat, co jsem
namaloval já.

„Můžeš to popsat?“

Zmateně jsem se na ni podíval. „Cože?“

„Můžeš všem popsat, co jsi namaloval?“

Podíval jsem se na mapu jednoduchých linek, které jsem do té chvíle stačil namalovat.

„No...“

Šéfka s klidným úsměvem trpělivě čekala.

„Nejspíš...“

Otočila se zpátky na Chůvu. „A ty? Jak bys ten svůj obraz nazvala?“

Chůva chvíli přemýšlela. „Jsem... jsem našťvaná?“

Uslyšel jsem nejistý smích od ostatních.

„Jak dlouho už malujeme?“ Šéfčin pohled byl zpátky na mě.

„Asi půl hodiny.“

„No právě. A tys půl hodiny maloval... něco – něco, o čem ani nedokážeš nic říct. Už tomu rozumíš?“

Nebyl jsem si jistý. Ale kývl jsem hlavou.

„To je právě ten problém. Snažíme se všechno nacpat do přihrádek, vymezit liniemi – pokud možno co nejtlustšími,“ pronášela ke všem, to už mířila zpátky k tabuli. „Jenomže krása tohoto světa se skrývá v tom, že jeho obrysy jsou roztřepené. Nedá se hodit do přihrádek. Pokud se ho do nich budeme snažit narvat, tak se rozerve.“

Chůva se ke mně naklonila. „Za to oblečení se omlouvám.“

Mávl jsem rukou. „V pohodě. Přece nás varovala, že se na dnešek máme obléct do něčeho volnějšího. Moje chyba.“ Skoro jsem cítil, jak se mi jazyk zadrhává

v krku. Jako bych polykal cihlu. „To já se omlouvám tobě.“

Usmála se. „Není za co.“

Odložil jsem použité plátno stranou a vzal si nové. Zívala na mě prázdná bílá plocha.

„Řeknu to znovu,“ pokračovala Šéfka. „Nenechte se omezovat – ani sami sebou. Prostě malujte.“

Ponořil jsem štětec do barvy a pak jeho hlavu přiložil k nedotčenému plátnu.

Takže znovu. Vykašlat se na to, co bych chtěl. Prostě být. Podíval jsem se k tabuli.

Šéfka tam stála, opřená o stůl a dívala se na mě.

Takže znovu.

Lehce na mě kývla.

Proč ses smála

Julie pouští mou ruku, sotva za námi zaklapnou vchodové dveře.

Uvítací halou našeho domu prosakuje změť hlasů – tedy dokud nevejdeme dovnitř. V té krátké chvíli se všechno zastaví a mně se zdá, že slyším i kapky, které z mého kabátu dopadají na dřevěnou podlahu.

Po mé pravici stojí obrovská Sylviina fotka. Pochází z jednoho podzimu před lety, než se nám narodila Julie – jedná se o tu klasickou fotku, kdy náhodou zachytíte vzácnost okamžiku. Jedná se o tu fotku, kterou si pak vaši blízcí a přátelé vybírají do svých prezentací, na rodinné večírky.

Teď je tady. Na jejím pohřbu. Existovala snad nějaká vhodnější příležitost?

A tak se teď dívám na její předimenzovaný úsměv, který kdysi vyjadřoval štěstí. Nemůžu si vzpomenout na to, proč se tehdy vlastně tak smála.

„Zlatíčko.“ Moje sestra, Denisa, kličkuje mezi lidmi, kteří zůstávají stát jako sochy.

„Myslela jsem, že jste se někde ztratili,“ říká a svléká Julii kabátek. Ve skutečnosti se ale jedná o jednu z *těch* věť, protože sama nevěří, že bychom se ztratili na cestě k domu, ve kterém žijeme posledních deset let.

Pravdou je, že jsem se s Julií zastavil v jednom fast foodu, abychom si užili toho příjemného hukotu, který se nebude týkat její matky a mojí ženy. Anonymního hluku světa, který přehluší věci, jež je třeba říkat nahlas.

Denisa mě objímá, na chvíli zavírám oči. „Jak se cítíš?“ ptá se.

Začíná mi pomáhat z provlhlého kabátu.

„Fajn. Jde to.“

Nakloní se k Julii. „Zlatíčko, nepůjdeš najít Jonáše?“

Julie se na mě podívá a já kývnu lehce hlavou. Sotva vykročí, chce se mi ji zastavit. Chtěl bych ji k sobě přitisknout a říct slova, která by ji uklidnila. Ale nakonec ji pouze sleduji, jak kráčí halou a mizí v obývacím pokoji.

„Možná jsem to trochu přehnala,“ oznamuje mi Denisa a dívá se na Sylviinu fotku. Do očí jí stoupají slzy. „Jenomže já mám tuhle fotku strašně ráda.“

Pokývám hlavou.

Podívá se na mě, hořký úsměv na tváři.

„Já taky. Kdyby si...“ zarazím se. „Kdyby si Sylvie měla nějakou vybrat, byla by to určitě tahle.“

„Možná trochu menší?“

Usměju se. „Možná.“

Její ruka končí na mém rameni. „Tak běž dál. Spousta lidí čeká na to, až ti budou moci vyjádřit soustrast.“ Letmý polibek na tvář.

Když Sylvie umírala, pořád jsem si říkal, že to zvládnou.

Lidé přece přicházejí o své blízké každou chvíli. V knihkupectvích najdete celou sekci o tom, jak být vdovcem. Sirotkem. Nikoho už to nepřekvapuje. A pokud ano, tak tady máte příručku. Je to lehčí než složit skříň.

„Nevím, čemu ses tak smála.“

„Cože?“ Denisina ruka mi pořád spočívá na rameni.

„Nevím, čemu se tak smála,“ odpovídám a kývnu na Sylviinu fotku. „Nemůžu si na to vzpomenout.“

Chystá se něco říct, ale zarazí se. Místo dalších zbytečných slov se jenom lehce pousměje a kývne.

„Mám jít s tebou?“ zeptá se.

„Možná jenom chvíli.“

„Beze všeho,“ říká a chytne mě za ruku.

Opouštíme Sylviinu fotku a míříme ke smutečním hostům.

Těsně před tím, než se za námi zavře hladina, nachuhujeme se. A pak už počítáme vteřiny.

A pak byl čas tančit

„Ty tomu vážně věříš?“

Ta otázka se zasekla ve vzduchu a vznášela se nad naším stolem.

„A proč ne?“ odpověděl jsem. „Co na tom může být tak špatného?“

Tanečnice pokrčila rameny. „Nic. Kromě toho, že je to jenom jedna – zatraceně velká – bublina.“

Pousmál jsem se. „Tak fajn. Nejsme před soudem. Že jsi zatrpklá, není můj problém.“

Chůva tiše zahučela. U stolu se rozhostilo ticho, všechny oči teď směřovaly k Tanečnici.

„Zatrpklá?“ Tanečnice se naklonila před stůl, na tváři jí hrál úsměv. „Já?“

Kývl jsem a ukázal na ni prstem. „Jo. Ty.“

Seděli jsme v jedné restauraci – závěrečný večírek naší „třídy“. Na stole před námi ležel obrovský talíř s pomalu chladnoucí pizzou. Restaurace byla skoro prázdná – zbyl tu jenom náš hlouček zoufalců s odjištěnou pojistkou a poblíkávající žárovka houpající se nám nad hlavami.

„Chci říct,“ pokračoval jsem, „kdo nemůže mít rád romantické filmy?“

Drtivá většina stolu zvedla ruku.

„To byla řečnická otázka.“

„Spíš by ses neměl ptát na to, na co nechceš znát odpověď,“ odtušila Chůva.

„Ha ha. Všichni jste zatrpklá banda.“

„No, ty zrovna taky nejsi veselá kopa.“

„Možná,“ řekl jsem. „Alespoň jsem to nevzdal. Možná mi to nejde, ale snažím se.“

Přímák naoko zívá. „Skončili jste?“

Podíval jsem se na něj. Pak na Šéfku. „Nejspíš.“

„To je moc fajn. Pojdme se konečně bavit.“ Vstal od stolu a odkráčel k jukeboxu, který se nacházel na druhém konci restaurace. Tanečnice vyrazila za ním. Šli vedle sebe a něčemu se smáli. Vypadali spokojeně. Za ty měsíce jsme udělali pokrok.

Restaurací se začaly nést první tóny „Šťastnější“ od Tata Bojs.

„Jdeš?“ zeptala se mě Chůva.

„Za chvíli.“

Dloublá mě do žeber. „Nebud' nabručenej.“

„V pohodě. Přijdu za chvíli. Fakt.“

Vstal jsem, abych ostatní pustil na parket. Posadil jsem se zpátky a podíval se ven. Na tabulové sklo začaly padat dešťové kapky velikosti desetikorun.

Bum. Bum. Bum.

Šéfka zůstala sedět naproti mě.

„Ty tomu vážně věříš,“ zopakovala, tentokrát se ovšem z věty vytratil otazník.

„Chtěl bych,“ řekl jsem. „Víš, co je nejhorší? Že tomu možná nevěřím – ale chtěl bych. Mám rád tu jednoduchost. On potká ji, ona potká jeho – a zůstanou spolu. Žádný špatný konec. Žádná komplikace.“

Zapřela brčko o ukazováček a začala s ním tancovat od jednoho okraje sklenky ke druhému. Položil jsem hlavu na opěradlo a zavřel oči.

Zaslechl jsem její hlas: „Co kdybych ti řekla, že není úplně špatné věřit jednoduchým příběhům? Víš, že jednotlivé scény na sebe můžou navazovat? Že všechno má svůj smysl?“

Otevřel jsem oči. „Řekl bych, ať mluvíš dál.“

„Jak jsme se k tomu dostali? Začalo to tím, žeš obhajoval romantický filmy?“

„Asi mám po krk toho, že všichni musíme být cynici a od života nic nečekat. A třeba to tak má být. Ale co když je to ještě větší lež než ta moje?“

Šéfka mě chvíli sledovala. „S tebou se většinou rozcházely holky, co?“

„Vždycky.“

Rozesmáli jsme se.

„Pravdou je, Filipe, že na tvé teorii možná něco je.“

„To bys měla říct Tanečnici.“

„Myslíš Terezu? Nezdá se ti to zvláštní? Že všechny oslovuješ přezdívkou, zatímco ti ostatní říkají jménem?“

„Možná je to jenom další druh kreslení.“

Pousmála se a pak se na mě dlouze podívala. „To si nemyslím.“

„Vždyť já vím,“ řekl jsem nakonec. „Vím, že se jmenuješ Sylvie. Jenom jsem tak nějak doufal, že tímhle vším propluju, aniž posbírám další jména.“

„Nikdy nepochopím, jak by někdo chtěl žít v ještě větší anonymitě,“ pronesla téměř posměšně. Ale když zvedla hlavu, v jejím výrazu nic posměšného nebylo. Spíše si mě jenom nevěřicně prohlížela.

„Tak jak jsi tuhle práci vlastně dostala?“

Sklopila oči a sledovala, jak se jí v koktejlu roztávají kostky ledu. Zvuk dopadajících kapek deště se mísil s hudbou z jukeboxu.

„Aha, nechceš o tom mluvit.“

Zavrtěla hlavou. „Ne – jenom přemýšlím nad odpovědí.“

„Fajn. Dej si na čas.“

„Něco ti ukážu.“ Sylvie otevřela svůj velký skicář, který všude nosila s sebou. Začala prsty jemně převracet jednotlivé listy a pak vytáhla jednu čtvrtku. Chvilí zaváhala a pak ji posunula po stole ke mně.

Na obrázku byla černým pastelem nakreslená sova – ne, spíše to bylo malé sůvě – na hlavě mělo naraženou čepici a v zobáku frkačku.

„Nic ti to neříká?“

„Promiň,“ řekl jsem. „Mělo by?“

Pousmála se. „Nejspíš ne... máš nějaké sourozence?“

„Ségru.“

„Má děti?“

„Ne.“

„Nijak mi to nezlehčuješ. Znáš někoho mladšího než devět?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Pomohlo by to?“

„Nejspíš.“

Sylvie natáhla ruku, aby obrázek schovala – chytil jsem kresbu malé sovičky mezi prsty.

Tata Bojs vystřídali Red Hot Chili Peppers. Chůva se houpavými kroky vydala zpátky k našemu stolu.

„Tos namalovala ty?“ zeptal jsem se.

Sylvie chvíli zaváhala a pak kývla.

„Co tady pořád děláte?“ Vzhledl jsem od kresby. Chůva. Marie. Pohupovala se v rytmu znějící písničky. „Copak jsme toho už nenamluvili dost?“

Otočil jsem obrázek směrem k ní. „Rozkrýváme záhadu.“

„S Kuliočkou?“

„S kým?“

„S Kuliočkou,“ zopakovala Marie/Chůva. „Taky sis ho oblíbil?“

Podíval jsem se zmateně na Sylvii. Přiložila si ke rtům prst: *Bud' zticha*.

„No táák!“ zvolala Marie/Chůva a dloubla mě do ramene. „Kdes poslední roky žil? Někde na poušti? Každý malý dítě zná Kuliočku. Oči velké, zobák malý, menší byste pohledali. Na hlavičce čepec nový, poslouvejte příběh sovy.“

Můj zmatený výraz ji rozesmál. „Jak bys mohl neznat Kuliočku? Můj vnuk ho úplně miluje.“ Zavrtěla

hlavou a mávla nade mnou rukou. „Nechte už toho a pojďte tancovat. Dětský knížky můžete analyzovat později. Teď je čas slavit!“

Mrkla na mě a už se sunula zpátky na parket.

„Vypadá to, že jsem jediný, kdo neví, o co tady jde.“

„A zatím to tak necháme,“ řekla Sylvie, vzala mi obrázek z rukou a zasunula jej do zpátky do svého skicáře.

„Ale co –“

„Filipe,“ řekla, „některé věci můžou zůstat tajemstvím. Alespoň na chvíli. Vždyť v tajemství je krása. Co by to bylo za život, kdybychom všechno hned s jistotou věděli?“ Vstala od stolu. „Navíc – neslyšels? Teď je čas slavit!“

Nechala mě samotného u stolu a odtančila za ostatními.

Podíval jsem se ven, skleněná výloha nás chránila před mrholením venku.

Starý jukebox vyhrávající písničky o nenaplněných láskách, starých křivdách a pošlapaných snech. Romantická verze světa, ve kterém jsme žili, vtěsnaná do akordů a houslových klíčů. Verze světa, který jsme nemohli žít, tak jsme se o něm rozhodli alespoň snít.

Nevybíráme si svědky těch nejvzácnějších okamžiků našich životů.

Nevybíráme si ani místa, kde se takové okamžiky odehrají.

Začal jsem prsty do stolu vyťukávat rytmus.

Byl čas tančit.

Napospas

Kostky ledu v teplém bourbonu o sebe narážejí a vydávají cinkavý zvuk. Slyším kroužení bříšek prstů po orosených okrajích sklenky. Nejistý smích, který vzápětí střídá rozpačité ticho. Mechanické vrčení koleček auta na ovládání, ženoucího se pod nohama smutečních hostů. Pokašlávání automatického mixéru drtícího přísady do koktejlů.

Stovky zvuků. Desítky hlasů.

Záblesky z pohřbu: Farář drmolící slova o dočasném odpočinku. Kondolující třebíčský starosta, krátce poté, co měl nad Sylviiným hrobem řeč o tom, jak moc pro tohle město znamenala. Finanční příspěvky do městských projektů, ta obrovská malba v místním knihkupectví, kterou kdysi kolaudovalo několik novin, včetně několika celostátních. Pamatuji si, jaký to způsobilo poprask. Starosta mi tiskl ruku, pevně, se sebejistým pohledem.

Obličej muže, který se mnou teď hovoří, je posetý pihami. Zasahují mu i do lalůček uší. Jeho ruka je vlhká od potu, tiskne mi ji nepříjemně dlouho.

„Děkuji,“ slyším sám sebe. „Děkuji moc.“

Můj hlas zaznívá odněkud z dálky. Jsem zavřený ve sklenici, kterou někdo pustil ze strmého kopce dolů. Tluču do stěn a snažím se připravit na chvíli, kdy se rozplácnu na silnici.

Jeho druhá ruka končí na mém rameni. Prsty mi do něj tepe svou báseň o žalu.

„Děkuji,“ opakuji. „Vážně díky.“

„Buďte silnej,“ zazní z jeho úst. Sleduji pihy nad horním rtem. „Buďte silnej. Nesmí vás to zlomit.“

Vůbec toho člověka neznám. Jako by mu Sylviina smrt dala na chvíli právo ke mně přistoupit a sdělovat mi hesla z brožurek.

Pokývám hlavou, jako by ta slova něco znamenala. Jenomže.

Jenomže pořád cítím její vůni. Cítím ji, když obejmu Julii. Na svém oblečení a po celém domě. Dnes ráno jsem na umyvadle našel její vlas. Dlouhý, hnědý vlas, zkroucený na kraji umyvadla – a hned jsem si vzpomněl, jak mě vytáčelo, když vyčesané vlasy nechávala ležet jenom tak. Dokázal jsem jí to donekonečna opakovat. Dnes ráno mi ten zkroucený vlas připomněl, že jsem měl raději mlčet.

Chlápek mi tiskne rameno a upřeně mě sleduje. „Nesmíte.“

Co nesmím? chtěl bych se zeptat.

Zanechává mě uprostřed nevyřčené otázky a odchází. Nevím, jestli se mi ulevilo, nebo to mou samotou ještě zhoršilo. Už si nejsem jistý vůbec ničím.

Chtěl bych ty lidi vyhnat ven, ale zároveň je chci držet u sebe.

„Tati!“

Otočím se za zvukem hlasu své dcery: stojí v chodbě.

„Copak, *holčičko*?“

Zašklebí se, protože nesnáší, když ji takhle oslovuji. Vzápětí se na našich tvářích rozlije úsměv. Naše malé spiknutí ukryté před zraky všech.

Tiše ke mně vykročí, v ruce plyšovou Malou mořskou vílu, kterou jsme kdysi koupili na nějakém dobročinném bazaru. „Jenom mě napadlo, že bych mohla být s tebou,“ řekne mi a zvedne ke mně své oči, které se tolik podobají Sylviiným. „Teda, jestli chceš?“

„Budu moc rád.“

„Tak fajn,“ poznamená se spokojeným úsměvem. Otočí si mořskou vílu k sobě a přitiskne na hrud’.

Teď už je v bezpečí.

Sami

Předtím.

Stál jsem na kraji jezera uprostřed parku a v ruce jsem drtil pár sucharů, které jsem házel kačenám plujícím na tiché hladině.

Vítr šuměl v letních korunách stromů a nějaké děti hrály panáka a hlasitě se u toho smály. Hluk aut byl skrytý za stromy, sem se nedostal, a tak jsme si mohli tohle místo ukrást pro sebe. Alespoň na chvíli.

Šum větru. Smích dětí a dotyk křídý drolící se o chodník.

„Nečekáš dlouho?“

Otočil jsem se – Sylvie držela pod paží svůj velký skicář (vždycky jej měla u sebe) a druhou rukou si stínila oči před paprsky slunečního světla.

„Ani ne. V pohodě.“

„Fajn.“

Přišla o dvacet minut později. Ale nejspíš to ani netušila.

Opřela svůj skicář o strom a přistoupila ke mně. „Co budeme dělat?“

Nevěděl jsem, co říct. Pobaveně se pousmála.

„Podívej,“ řekla, „jestli chceš krmit kačeny, budeme krmit kačeny.“

Vzala mi z rukou sáček se suchary a začala je házet do vody.

Přistoupil jsem k jejímu skicáři. „Můžu?“

Otočila hlavou a podívala se na mě. „Neměla bych tě to nechat udělat.“

Pozdvihl jsem obočí.

„Je to jako se vším, co ještě není dokončené,“ pokračovala. „Nebo si myslíš, že kdybys slyšel Čajkovského *Labutí jezero* na samém počátku, taky by se ti líbilo?“

„To byla Čajkovského finální verze?“

„Ha ha.“

„Tak můžu se podívat?“

„Ještě chvíli počkej,“ řekla a pokračovala v krmení kačen.

„Trochu jsem po tom našem posledním hovoru zapátral.“

„Fajn. Přišel jsi na něco?“

„Něco málo. Minimálně jsem se seznámil s Kuliočkou.“

Kreslená sova tehdy vystupovala v osmi příbězích. Sylvie pouze kreslila. Text napsal nějaký Patrik Hloušek. Z počátku se jednalo o jednoduché hry slova a obrazu. Barevné pestré barvy doplněné o krátké texty. *Jak Kuliočka proletěl duhou. Jak Kuliočka přemlouval sluníčko.* Poslední dva příběhy se ovšem začaly vyvíjet jiným směrem. Začínalo se schylovat k bitvě. Na dětské čtenáře začínal někdo klást vyšší nároky.

Zároveň se i kresba stávala propracovanější a složitější. Z barev přecházel styl vyprávění do odstínů šedé a větších detailů.

Někde od čtvrtého příběhu se náklad začal stabilizovat. Už nerostl, ale ani neklesal. Ryba byla zaháčkovaná.

„Myslím, že by ten chlápek – ten, co to píše – měl slevit ze svých levičáckých názorů,“ řekl jsem.

Zasmála se. „Cože? Tohles tam četl?“

„Černé na bílém,“ odpověděl jsem. „V těch příbězích nikdy nikdo nezvládl nic vlastními silami. Hrdinou je vždycky kolektiv.“

„A nenapadlo tě, Filipe, že lidi by prostě neměli být na nic sami? Že je to zkrátka o tom, nespoléhat se jenom na sebe?“

„Takže mi chceš říct, že ten Patrik není levičák?“

„Ne, to neříkám. Jasně, že je.“ Odmlčela se. „Jenom je za tím možná víc, než si myslíš.“

„Já si jenom myslím, že by se děti o těchto věcech měly rozhodnout samy.“

Zarazila se a otočila se zpátky ke mně. „Ty ses vážně připravoval. Fajn. Pokud je to téma, o kterém chceš mluvit na našem prvním rande...“

Přistoupil jsem k ní a vzal jí z dlaně pár drobtů. „Zapomeň na to. Řekni mi něco o sobě.“

Zaklesla se mi pohledem do očí a po chvíli nepatrně kývla hlavou.

Svého pravého otce viděla naposledy ve čtyřech letech. Zmizel někam do Kanady, krátce potom, co se

její máma předávkovala metamfetaminem. Doslova se po něm slehla zem. O Sylvii a její starší sestru Dášu se začali starat prarodiče z otcovy strany, Karel a Blanka.

Její děda, který se jim stal otcem a čtyři roky nato ovdověl, byl farářem evangelické církve. Zřejmě to byla i víra v Boha, která jej hnala k odpovědnosti za chyby vlastního syna, a tak péči o jeho dcery dal vše.

První knihu ze série o Kuličkovi věnovala právě jemu.

„Ještě pořád nechceš utéct?“ zeptala se, když skončila.

„Měl bych?“

„Věřím v Boha, Filipe,“ řekla bez náznaku úsměvu.

„To se v týhle malý zemi moc nenosí.“

Hodil jsem kachnám další hrst suchého rohlíku. Rozvířily vodní hladinu a začaly hlasitě volat.

„Tak o tom jsi naposledy mluvila? V té pizzerii? O kouzlu tajemna? O větším smyslu?“

„Zklamalo tě to?“

Pokrčil jsem rameny. To byla ta nejupřímnější odpověď, kterou jsem mohl dát.

„Každý něčemu věří,“ dodal jsem nakonec.

Kachny natahovaly krky a volaly na nás, ať pošleme na vodu další krmení.

„To je ten důvod?“

Zmateně se na mě podívala.

„To proto vedeš tu terapii kreslením? Chci říct – ty naše čmáranice se s tím, co maluješ ty, nedají srovnávat.“

„Jinými slovy: jak se tak velká umělkyně jako já může zavázat k něčemu tak podřadnému?“

Pokrčil jsem rameny. „Tak nějak.“

„Možná. Táta mě naučil, že se máš přestat dívat na čmáranice a začít vidět lidi.“

Pauza. „A cos viděla v těch mých?“

„Co jsem viděla v těch tvých?“ zopakovala a skutečně to v té chvíli vypadalo, jako by jednotlivá písmena odečítala z rozvířené hladiny jezírka, po které kroužily kachny. „Třeba to, že vnímáš svět jako střet černé a bílé. Šedá z něj prostě vymizela. Je to dobro versus zlo. Nic mezi tím. Což je mi sympatické.“

mlčel jsem a čekal, s čím přijde dál.

„Taky jsem tam viděla strach a zároveň zlost. Jenom neumím přesně říct, co je důsledek a co příčina.“

„Tohle všechno se dá vyčíst z pár rovných čar a vlnovek?“

„Tohle a mnohem víc,“ odpověděla. „Ale neboj, všechna tvá tajemství jsou u mě v bezpečí.“

„Sylvie? Proč jsme tady?“

„Zeptal ses mě právě na smysl života?“

„Ne, ptám se tě, proč jsme tady a teď.“

Pokrčila rameny. „To zatím nevím.“

Očistila si ruce od posledních drobků a nastavila svou tvář odpolednímu slunci, které se pomalu sklánělo k obzoru. Vychládající země pokreslená křídami do sebe vpíjela stíny stromů, jejichž koruny se nám tyčily nad hlavou.

Pamatuji si to.

Posadili jsme se na starou dřevěnou lavičku, která stála na kraji jezírka. Naše nohy skoro visely ve vzduchu a země jsme se drželi pouze špičkami bot. Starý kus navlhlého dřeva byl svědkem takových příběhů zřejmě už nespočetněkrát. Svědčily o tom vyryté iniciály a vzkazy. Stará, dřevěná tvář s hlubokými vráscitými rýhami, znající všechna tajemství světa.

Když jsem pohlédl do slunce (oči doširoka otevřené), viděl jsem měsíční krátery. Slyšel hrající si děti nápadně podobné lidem, které jsem ve svém životě potkal. Neseděli jsme na kraji zeleného jezírka, ale na kraji klidného moře, před sebou zdánlivě nekonečný obzor. Snažili jsme se zvednout nohy trochu výše, abychom se nedotýkali země, a natahovali ruce ke hvězdám, které na nebi ještě nevysvitly.

A pak Sylviin dotek na mé dlani. To, jak se mě nejdříve pouze nepatrně dotkla, než propletla mé prsty se svými. S jakou samozřejmostí to udělala.

„To zatím nevím,“ zopakovala a podívala se na mě. Na její vážné tváři pomalu vyrůstal úsměv. Nejdříve lehký náznak, tak jak to s ní bylo vždycky. „Ale určitě na to přijdeme.“

Kostky v oceánu

„A teď těmi kostkami hod.“

To nejsou klasické kostky, které svírá Julie v sepnutých dlaních. Těmihle můžete vyprávět milión příběhů. Plápolající oheň, raketoplán nebo rozevřená kniha.

„No tak, jen do toho,“ pobídne ji Patrik. „Stačí hodit. Prostě je nech vyprávět.“

A tak to Julie udělá.

Začíná představení, díky kterému děti zapomenou, proč je rodiče do tohoto domu vůbec přivedli. Najednou jsou tu pouze ony a ten dlouhán, ledabyly popisující příběh, který už nikdo nemůže zastavit.

Patrik sleduje obrázky na kostkách a vypráví.

Malý Petr chtěl být odjakživa pilotem stíhaček. Bylo mu sotva šestnáct, ale už byl legendou. Přátelé jej obdivovali a nepřátelé z něj měli strach.

Kostky stojí seřazené jedna za druhou, jako by jejich dráha byla přesně daná a ony čekaly jenom na povel, kdy předvést své estrádní číslo.

Jedna z nich odkrývá zkřížené meče, což, jak Patrik objasňuje, byl znak na trupu Petrova letadla. *Jednoho dne poslali Petra zase nahoru, mezi mraky. Nic zvláštního. Jenže se tam strhla mela.*

Patrik chytne první dvě kostky mezi ukazováček a palec. Pak v jedné chvíli – bez varování – vyhodí jednu z kostek do vzduchu. Těsně předtím, než kostka opíše svou trajektorii, vyhazuje do vzduchu kostku druhou a chytí tu první. Pak znovu a znovu. Miniaturní žonglování. Děti s otevřenou pusou zírají na letecký souboj, který se před nimi odehrává.

Petr to schytá a padá dolů. Bum. Prásk. Vyskočí z letadla, říkají kostky prostřednictvím Patrikových rtů. Ten si přidřepne, a tak je teď svýma očima v úrovni dětí. Jeho dlouhé štíhlé prsty začínají hledat cestičku mezi kostkami ležícími na podlaze.

Pod naším malým pilotem je pouze oceán. Nic. Jenom voda. Trčí na člunu několik dnů. A pak se stane něco zvláštního.

V Patrikově ruce se blýská kostka s otazníkem. Děti se překřikují.

„Bitevní loď?“

„Pirátská loď?““

„Velryba?“

Nic z toho. Patrik ukazuje všem kostku s detailně nakresleným domečkem.

Plující dům, dozvídají se děti. Vypravěč si vychutnává ticho, které nastává. Začíná kostky – jednu po druhé – pomalu skládat na sebe.

Někdo na Petra zavolá, ať vstoupí dovnitř. A tak to pilot udělá. Najde tam staříka – vousy má po prsa a vlasy až k zemi. Petr se k němu posadí.

Další kostka v Patrikově dlani. Jde o postavu shrbeného krále.

Stařík mluví, ale Petr jeho slovům nerozumí. Plující dům prostě byl a bude a nezáleží na tom, jak je to možné. Prostě to tak je. Spíš se ptej, co tady děláš ty. To je ta správná otázka.

Stařec pokračuje, kostky mlčí a jediný, kdo mluví, je Patrik. Příběh žije vlastním životem, kostky jsou vrženy a všechno je možné.

Věděl jsem, že tady budeš pouze z jediného důvodu říká stařík. Ten důvod ovšem neobjasní, proč se tak stalo. Poslouchej, a poslouchej pozorně.

Patrik ukáže na poslední čtyři kostky ležící na podlaze vedle sebe. Zvedne první kostku a odkryje, co skrývá – je na ní zuřící býk.

Moc spěcháš. Chováš se jako blázen. A proto jsi skončil tady.

Druhá kostka: Srdce prostřelené šípem.

A v podstatě ti jde jenom o to, aby tě někdo měl rád.

Třetí kostka: Slunečnice.

To, co hledáš, není tam někde v neurčitu nahoře, ale tady dole. Mezi lidmi. Obyčejná láska. Tu hledáš. Zní to smutně, že nejsi tak výjimečný, vím – jenomže to je skutečnost. I ti největší z nás by vyměnili svou genialitu za kousek citu.

Čtvrtou kostku drží v sevřené pěsti.

Petr ta slova zná. Ví, že jsou to jeho slova – slova, která pohřbil někde hluboko v sobě a zapomněl na ně. Ale proč bych tě měl poslouchat? Zeptá se nakonec. Jsi jenom bláznivý stařec v domě plujícím po oceánu.

Stařec se zazubí a povídá: Správná otázka. Nezapomeň: věděl jsem, že tu budeš. Kde přesně tě hledat. A existuje pro to jednoduché vysvětlení. Před lety jsem stál na stejném místě jako ty a pokládal tytéž otázky. A stejně tak ty budeš za pár let sedět na mém místě a vyprávět svému mladšímu já o lásce a genialitě. A to všechno proto, abys našel, co hledáš – abychom se ujistili, že to budeš pořád hledat a prožiješ život, jaký je třeba. Abychom se ujistili, že věci nevyjdou z rovnováhy.

„Kecy,“ zašeptá jedno z dětí a Patrik po něm vrhá pohledem.

Kecy, sykne Petr. Jak chceš tohle dokázat? Stařec kývne hlavou a pouze Petrovi nařídí, ať si vyhrne rukáv. Petr už chápe, o co starci jde. Ví, že má na pravém rameni tetování. Podívá se na starcovo rameno a vidí úplně stejné tetování, jaké má on.

„Královna,“ pronáší Julie.

„Královna,“ zopakuje Patrik a odkrývá poslední kostku. Královna.

Děti jej sledují. „A dál?“

„Dál?“

Petr odplul v domě na oceánu a začal žít život, jaký bylo třeba. A za pár let se vrátil a celé se to zopakovalo.

„To měl být jako příběh?“ zeptá se zrzavá holčička, která doposud příběh beze slov sledovala.

Patrik k ní přistoupí, holčička se nepatrně stáhne, ale zůstává statečně dál. Nakloní se k ní, jejich nosy se skoro dotýkají. „Když to musíš vědět, tak ano – to byl můj příběh.“

Ticho. Holčička začíná natahovat.

Chystám se vykročit, ale Denisa mě předběhne. Objeví se za mými zády a zatleská. „Kdo si dá zmrzlinu?“ zavolá a děti se začínají hlásit.

Přichází k zrzavé holčičce a jemně ji chytá za rameno. „Pojď, zlato. Máš přece ráda zmrzlinu, ne?“ Prochází kolem mě, zpomaluje – skoro kolem mě prolouvá – a zašeptá: „Ať ty děti neděsí.“

Nechávám děti zmizet ve stínu jejich zachránkyně.

„Pěkný trik,“ hodnotím, když zůstáváme osamoceni daleko od šumícího davu smutečních hostů.

„Asi jsem na to moc starý. Přestávají mi rozumět.“

Pomalou sbírá kostky do malé krabičky. Pokývá hlavou. Zvedá se a přistupuje ke mně, cítím z jeho úst zápach vína. „Chybí mi.“

Ta věta zazní a je tak absolutní – tak konečná.

Patrik uchopí svou sklenici vína postavenou na jedné z polic, zakloní hlavu a dopíjí zbytek na jeden hlt.

„Tak nebo tak,“ říká, „byl to fajn příběh.“

„To byl. Jak jsi to udělal?“

„Co myslíš?“

„Jak jsi věděl, který příběh vyprávět?“

„Nečekáš, že ti to teď povím, že ne?“ Dlouze se na mě podívá. „Řeknu ti jenom, že to není vůbec složitý. Spíš naopak. Očividný. Možná na to jednou přijdeš.“

„Takže –“

„Ale dneska ne,“ přeruší mě a zavrtí hlavou. „Dneska ne. Dneska chci vzpomínat na Sylvii.“

Položí mi ruku na rameno a rozhlédne se kolem. „Kolik z těch lidí vlastně znáš?“

„Jenom pár.“

„Byla jako magnet,“ povzdechne. „To my dva nemůžeme nikdy pochopit, co?“

Ústa se mi proti mé vůli roztahují do úsměvu. „To vážně ne.“

Prochází kolem mě žena s potetovaným krkem, pronáší, že je jí to líto, a mizí mezi ostatními hosty.

Chvilí vahám, ale nakonec se Patrika zeptám: „Co teď bude s Kuliočkou?“

Dlouhou chvíli mlčí, vypadá to, že na mou otázku vůbec neodpoví, ale nakonec řekne: „Bez jejích kreseb je to k ničemu. Prostě jenom hromádka textu – možná šikovně napsaná, ale to dneska dokáže každý druhý.“ Krátký nádech. „Musím se ti k něčemu přiznat.“

Nejraději by ta slova, která vyřkne, spolknul a nechal zmizet.

„Nenáviděl jsem ji.“

Probodává mě pohledem. Neuhybám, dělám, co můžu.

„Myslel jsem si, že toho nejsem schopen, ale bylo to tak. Nenáviděl jsem ji. Za to, jakým způsobem zahodila to, na čem jsme společně několik let dělali.“

Umlkne. Poslouchá hlasy lidí, které proplouvají kolem.

„Byla mi spřízněnou duší. Nikdy se neměla oddělit. Když to pak přišlo, nenávidět ji byla jediná možná reakce,“ pronese polohlasem. „Jenomže pak mi došlo, že jsem ji miloval. Dneska na ničem z toho, co mě štválo, nezáleží. Dneska cítím jenom bolest.“

V očích se mu začínají objevovat slzy. V té krátké chvíli zestárne o dvacet let. Mění se ve starce plujícího po moři ve svém domku, jehož základy tvoří příběh z kostek.

„Myslím, že teď začne ta pravá zábava,“ říká Patrik.

„Cože?“

Pokyne hlavou směrem ke vchodovým dveřím. Otočím se.

Dagmar. Sylviina sestra.

„Filipe!“ vykřikne přes celou halu a plastové náramky na jejích zápěstích zachřestí. „Filipe!“

Nechává své kufry u dveří a žene se ke mně.

„Tak tuhle znám,“ komentuje to Patrik a ustupuje stranou.

Dagmar mi padá kolem krku a zahrnuje mě polibky.

Sylviina fotka v nadživotní velikosti se na mě usmívá a zářivě bílý úsměv – tedy alespoň mi to tak připadá – dál roste.

Po dešti

Mokrá země upouštěla páru. Sylvie měla přes ramena přehozené mé sako (jak mi později řekla, nebyla jí zima, prostě to jenom chtěla zažít) – před námi se táhl dlouhý most, který se klenul nad jednou z hlavních vozovek.

Odcházeli jsme z divadla, kde se ještě před chvílí odehrával *Sen noci svatojánské*; Puk rozpoutal a pak dokončil své nebezpečně nevinné hrátky s lidskými osudy.

Zastavili jsme se (nebo se spíše zastavila ona a já s ní) uprostřed mostu a sledovali auta projíždějící pod námi.

„Znáš nějaká souhvězdí?“

Pokrčil jsem rameny. „Počítá se Velký vůz?“

„Ten zná sice každý, ale počítá. Co dál?“

Hledal jsem ve své paměti. Dlouho. Marně.

Zasmála se, četla v mém obličeji. „Znala jsem jednoho kluka, který na tohle dokázal sbalit jakoukoliv holku. Prostě jí začal popisovat všechna souhvězdí, která na obloze našel. Býka. Racka. Vodníka.“

„Nevěděl jsem, že je nějaké souhvězdí Vodníka.“

„To je právě to, Filipe,“ řekla. „Není.“

„Aha. Jasně. Chápu.“

Stála *tak* blízko a mě stačilo pouze natáhnout ruku.

„Když jsem byla malá, hrávaly jsme s mojí starší sestrou takovou hru. Přeložila ruce a schovala si je pod sako. „V podstatě se nejednalo o nic složitého. Když byl večer, tak jsme si sedly k oknu a dívaly se na nebe. A ta první z nás, která pospojovala nějaké hvězdy a vytvořila z nich první obraz, začala příběh. Druhá mezitím hledala, a když našla, tak v tom příběhu pokračovala. A pak zase ta první a tak dál.“

„A kdy příběh končil?“

„Ve chvíli, kdy jsme vyčerpaly všechny hvězdy na nebi. Chceš si zahrát?“

Zvedl jsem hlavu a zadíval se na oblohu. Viděl jsem pouze pár hvězd, stěží tučet. „Myslím, že ne. Mohlo by to být docela fiasko.“

„Neboj. To zvládneš.“ Její oči se zvedly nad střechy domů. „Musíš se jenom pořádně dívat.“

„Fajn. Ale varoval jsem tě.“

Jezdil jsem očima po nebi a snažil se hvězdy spojit do něčeho smysluplného. Ale bylo jich málo a daleko od sebe.

Ticho proráželo zurčení dešťové vody, která plula pryč.

„Jeden muž se vypravil za svým otcem,“ začala. „Dlouho se neviděli. A i když k sobě neměli zrovna blízko, tak za ním občas zajel. Protože tak to zkrátka mezi syny a otci chodí.“

„Tohle tam vidíš?“

Oči měla pořád upřené k nebi. Usmála se. „Mnohem víc. Jsi na řadě.“

Zaostřil jsem zrak. „Vidím dům.“

„Nezapomínej na příběh.“

„My jsme se spíš dívali na televizi.“

Zasmála se a zvuk jejího smíchu zněl dobře. *Moc dobře.*

„Takže dům?“ promluvil jsem k potemnělému nebi, ale možná spíše k sobě. „Dům? Jasně – jel za svým otcem do domova důchodců. Navštívit svého starého otce do domova důchodců.“

„Začínáš na to přicházet. Dobře – co tady máme? Byla to dlouhá cesta, sněžilo. Aby neusnul, musel si v jednom bistru dát dva šálky kávy. Pořádně silné. V rádiu poslouchal vánoční koledy.“

Zkusil jsem pár tonů *Nesem vám noviny*. Podívala se na mě se zdviženým obočím, a tak jsem raději přestal.

Zadíval jsem se nahoru a hledal další stopy *našeho* příběhu. „Když dorazil, tak zdravotní sestra četla nějaký paperback. Byla zalezlá ve svém kanclíku na konci chodby.“

„Vidíš, co to bylo za knížku?“

Rozsypané hvězdy se spojily v jednoduchý náčrtek psa. Takového, co jste kreslili na základní škole jedním tahem. „Cujo od Stephen Kinga.“

Pobaveně hvízdla. „Výborně.“

„Potlesk si nechej na konec. Pokračuj v příběhu.“

Položila mi ruku na rameno – takovým tím le-
dabylým pohybem, který nemusel znamenat nic, ale
znamenal úplně všechno. Pak zvedla oči a řekla: „Když
došel do pokoje svého otce, posadil se na jeho postel.
Otec stál u okna a díval se někam ven.“

Přistihl jsem se, že od ní nedokážu odtrhnout oči.

„Podívej se nahoru, Filipe,“ zašeptala. „Vidíš to?“

Podíval jsem se.

Tam, kde předtím nebylo nic, se začaly objevovat
nové hvězdy. Malé plamínky, které se rozhořely, když
jsme na ně pomysleli. Hořící supernovy planoucí skrz
věčnost.

Příběh ožil. Nad našimi hlavami se rozpoutalo před-
stavení jenom pro naše oči.

„Vidíš,“ řekla, „každý má svůj příběh. Všechno má
svůj smysl.“

Na tu větu si občas vzpomenu. Někdy mě budí ze spa-
ní. Probouzím se, ruce sevřené, oči dokořán – otevře-
né do tmy – a slyším ji, jak to říká. Nese se v ozvěnách.

„Záleží čistě na tom, jak pevnou rukou ho píšeš,“
dodala a její otevřená dlaň sjela po mé tváři. „A jak
pozorně se díváš.“

Přitiskl jsem ji k sobě. Bez ohledu na to, co se dělo
nad námi.

Zvuky, slova a vůně. Základní tři ingredience, ze
kterých je poskládáno to, co tvoří páteř mého života.

Jedoucí auta. Praskající žárovky v pouličních svět-
lech.

Země po dešti. Nasládla vůně dešťové vody.

Mentolová vůně jejího dechu.

Vybavila se mi otázka, kterou mi položila v parku.

Ještě pořád nechceš utéct?

Znal jsem odpověď už tehdy: dotkl jsem se jejích rtů a můj život se bez varování změnil.

Dáša

„A tak se na něj podívám a říkám, co po mně chce. Vždyť to místo bylo volný a já si přisedla ve chvíli, kdy se letadlo už vzneslo. Co asi čekal?“

Dáša ze sebe chrlí slova, ani pauzy na nádech nedělá.

Stojíme v kuchyni, tancuje kolem linky a namíchává jeden ze svých pověstných životabudičů. Rozbílí další vajíčko, rozklepne jej do vysoké sklenice a přes celou kuchyň posílá prázdnou skořápku do koše. Vítězoslavné gesto.

„Mám z těch letů vždycky vysušenou kůži. Jako vyschlý prádlo na sušáku. Neskutečný.“

Rozmíchává vajíčka a přilévá do nich pomerančový džus.

„A co ty? Jak se máte?“ ptá se a na chvíli se zastaví. „Promiň. Blbá otázka.“

Povzdechnu. „Přijelas pozdě.“

Mlčí. Otočí se a přidává do svého koktejlu špetku pepře. „Vím. Rychleji to nešlo. V Paříži zase stávkovali. Nestihla jsem první let.“

„Samozřejmě.“

Její pravá dlaň obepíná sklenici tak pevně, až jsem schopen vidět, jak bělá.

„Sylvie –“

„Sylvie co, Filipe?!“ vykřikne a otočí se. „Sylvie co?! Sylvie je mrtvá! A myslím, že je jí úplně fuk, jestli jsem přijela pozdě, nebo ne!“

Má zatnutou pěst a propichuje mě pohledem.

Tahle situace přijít musela. Dříve nebo později. Byla nevyhnutelná. Raději si to odbýt hned na začátku.

A tak teď stojíme naproti sobě, dva neznámí lidé.

„Zatraceně,“ pronáší Dáša. „Jsem jenom strašně unavená.“

„Každý to pořád opakuje.“

Dáša si bere jednu papírovou utěrku a otírá si oči. „O čem to mluvíš?“

„O Sylvii. O tom, že je mrtvá.“

Slyším tikot hodin visících nad ledničkou. Každou vteřinu doprovází hlasité cvaknutí hodinového strojku. Vteřina se zastaví a její nicotnost se natahuje donekonečna.

Každá další vteřina. Tik. Tak.

„Jako kdybych, do háje, nevěděl, o co jde. Co se kolem děje.“

„Nemyslela jsem to tak,“ říká po chvíli ticha Dáša.

„Já vím.“

Otočí se zpátky ke kuchyňské lince.

„Kde je Julie? Neviděla jsem ji.“

„Nejspíš si hraje někde vzadu.“

„Přijde mi to jako věčnost – co jsem ji viděla na-
posledy.“

„Už je to rok.“

Dlouhá odmlka. Začíná míchat svůj drink. Nakonec do něj drtí střípky ledu. „Měla jsem toho hodně, Filipe. Tihle zákazníci... jsou po celém světě. A znáš to, když...“

Nadechne se a pěti hlubokými doušky koktejlu vy-
pije.

„Nechápu, jak tohle můžeš pít.“

„Věř, že někdy ani já ne,“ říká a usměje se. „Vlastně je to Sylviino pití. Kdysi jsme toho vypili opravdu hodně.“

Je vůbec možné, aby po některých lidech zůstala tak prázdná místa? Jsou tady, a když odejdou, všechnu tu zábavu vezmou s sebou. Zmizí s větrem.

„Tati.“

Julie stojí ve dveřích, v ruce má opět Malou mořskou vílu.

„Zlato. Pamatuješ si na tetu Dášu?“

Její dětské oči si změří osobu naproti mě. „Ahoj, teto,“ říká chladně.

Dáša se usměje, nenechává na sobě nic znát. „Ahoj, zlatíčko.“

Julie jde ke mně a položí si ruku na mou. „Chce se mi hrozně spát. Můžu si jít lehnout?“

Kývnu hlavou. „Jasně. Půjdeme na to.“ Podívám se na Dášu. „Zvládneš to tady?“

„V pohodě.“
„Dej si něco k pití. Pak ti ustelu vzadu.“
„Mám zamluvený hotel.“
„Nesmysl. Měla bys zůstat tady.“
„Určitě?“
„Určitě.“ Beru Julii do náruče. „Řekni ahoj tetě Dáše.“
„Ahoj tetě Dáše.“
„Vtipná holka.“ Naposledy se ohlédnu za Dášou. Usměje se a zamává Julii.
Vycházíme z kuchyně, na chodbu – řady hostů pro-
řídly, ale někteří tu ještě zůstávají.
Zastavím se a společně to hemžení sledujeme. Julie opírá hlavu o mé rameno a něco zašeptá.
„Cos říkala, zlato?“
„Chci pryč,“ zopakuje tiše.
„Tak jdeme.“
Odbočím na schodiště a odnáším svou dceru pryč.
Jak si přeje.

Útržky po tobě

Julie na mě vycení zuby a zavrčí.

„Fajn. Můžeš si vlézt do postele,“ řeknu po chvíli a zvednu přikrývku.

Rozmrzele se na mě podívá. „Vím, jak si vyčistit zuby, tati. Už nejsem malá holka.“

„Jasně, že seš. Tak upaluj.“

Tváří se pořád rozmrzele, ale na tváři se jí objevuje úsměv. „Hrozný.“

„Cos to říkala?“

„Že tě mám ráda.“

„Ha ha. Tak šup do postele, ty opičko.“

Vyšplhá se na postel, zakrývám ji peřinou. Vstávám a jdu k její malé knihovničce, ve které stojí vyrovnané v řadě všechny příběhy s Kuliočkou. Pak Bible, kterou Sylvie ilustrovala. Hned za ní Káťa a Škubánek, pár knížek Astrid Lindgrenové a samozřejmě Malá mořská víla. Ta od Disneyho. Přejíždím prstem po hřbetech knih a snažím se pro dnešní večer vybrat ten nejvhodnější příběh.

Julie si přehnaně nahlas odkašle, a tak se za ní otočím.

„Dneska bych chtěla vybrat příběh já,“ oznámí mi.

„Jasně. Proč ne,“ souhlasím a jdu se posadit k její posteli.

Tohle byl jejich rituál. Každovečerní čtení před spaním. Příběhy o neposlušných stínech, pirátech a tika-jících hodinách v bříchách krokodýlů. Rozsvícená lampička, rozvrzané houpací křeslo a velkolepý příběh.

Sylvie začala Julii číst zhruba v jejím prvním roce a nikdy s tím nepřestala. Bylo to to jediné, na čem trvala, i když jí její nemoc znemožnila všechno ostatní. Večer co večer jsem ji sledoval, jak během etapy „Mezi“ zapřela bolest v sobě a šla za svou dcerou do jejího pokojíčku. Tichý a klidný Sylviin hlas naplňoval pokoj a tu zvláštní melancholii narušoval občas pouze Juliin smích. Přistihl jsem se, že mi to přijde jaksi nepatřičné – zvuk dětství ve světě, který dospěl a zvykl si na umírání.

Julie čeká, až se posadím úplně k ní. Lampička vrhá stíny na tapetu Stokorcového lesa, která se rozpíná po stěnách od Juliiny postele až ke dveřím. Medvídek Pú míří na výpravu z pokoje a Ijáček se ohlíží za svým ztraceným ocasem.

„Máma mi tu něco nechala,“ řekne a mně vysychá v krku.

„Ano, zlato?“

Natáhne se ke svému nočnímu stolku a otevře horní

šuplík. Vytahuje z něj pár nažloutlých papírů. Posune si polštář tak, aby se mohla opřít zády o čelo postele, a významně položí ruce na hromádku, kterou naskládala před sebe.

Mlčky se na sebe díváme, po chvíli mi dochází, že čeká, až se budu ptát.

„Co je to?“ zeptám se tedy a ukážu prstem na její poklad.

„Příběh,“ odpoví. „Poslední příběh, který tu máma nechala.“

V posledních týdnech před hospitalizací se Sylvie po ránu zavírala do ateliéru a vycházela z něj až v pozdním odpoledni. To, že s námi v domě byla, jsem poznal podle poloprázdných šálků kávy a čaje, které se objevovaly různě po domě.

Často jsem při návratu z práce nacházel Julii, jak vsedě sleduje oblohu na trávníku za domem.

„Maminka kreslí?“ zeptal jsem se.

Kývla hlavou.

Seděli jsme zády k domu, ve kterém stále svítilo pouze jedno okno, a vnímali nekonečnost nebes.

„Máma často pláče,“ pověděla Julie. „Dneska za mnou přišla do pokoje, držela mě a plakala. Ubližuje jí někdo, tati?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Nikdo. A všechno.“

Když ji odvezli do nemocnice, vešel jsem do ateliéru a hledal to, na čem pracovala, ale nic jsem nenašel. Myslel jsem si, že se před námi zkrátka schovávala.

Teď se ovšem dívám na nažloutlé hlazené papíry a vím, že se neschovávala. Potřebovala pouze něco dělat. Potřebovala existovat.

Natáhnu ruce a Julie mi poslední malby své mámy ochotně předá.

Podívám se zpátky na Julii. „Řekla ti k tomu maminka něco?“

„Že příběh mi řekneš ty.“

„Prosím?“

„Tohle řekla,“ zopakuje Julie. „Že příběh mi povíš ty.“

Nasucho polknu a promnu si oči. Snažím se na tváři vydolovat úsměv.

„Ty ten příběh znáš, tati?“ dodá po chvíli.

Přejíždím prsty po zaschnutých linkách, které vznikaly pod vedením ruky mé ženy. Obrisy potemnělých stromů, Kuliočka zírající nahoru. A nakonec žlutý měsík pomalu mizející v přicházejícím ránu.

Kéž bych mohl říci, že ano.

Na druhé malbě je Kuliočka stále na větvi, je ovšem den a pod stromem stojí zajíc, který packou ukazuje někam mimo obraz.

Zavrtím hlavou. „Promiň, zlato.“

„Máma říkala, že to nebude hned.“

Pohládím jí po tváři, nakloním se k ní a dám jí pusu na čelo.

Položím malby stranou a promnu si ruce. Najednou se mi zdají příliš chladné.

„Jiný příběh?“ zeptám se.

Julie se usměje a předstírá, že si s tím musí lámat hlavu. „Ale který?“

„Nejsi na Sněhurku moc velká?“

„Na Sněhurku? To nikdy.“

Složí si polštář pod hlavu a lehne si na záda. Pohodlně se opře do křesla, které se pod mou váhou pomalu rozhoupe.

„Nebudu potřebovat knihu, protože tenhle znám z paměti.“

„To začíná zajímavě.“

„Nech si to,“ říkám s úsměvem. „Měj úctu k vyprávěči.“

„Jasně, tati. Jak to začíná? Za devatero horami a devatero řekami?“

„Přesně tak. Za devatero horami a devatero řekami...“

Míříme k lesu. Jsme v patách myslivci, který se do toho lesa na pokraji království vydal v doprovodu mladé princezny se sněhově bílou pletí, aby splnil rozkaz své královny.

Vyprávím o zrcadle, které vždy mluvilo pravdu. O čárech, které chtěly zastavit neúprosný proud času.

O sedmi malých trpaslících, z nichž každý byl svým způsobem větší než ostatní lidé z toho vyprávění.

O otráveném jablku. O sladkém soustu, které zhořklo už na rtech.

Před probouzejícím polibkem Julie usíná. Nemůžu ji ani kontrolovat, poznám to podle rytmu jejího

dechu. Zhasínám lampičku a zvedám se z křesla tak, aby ani maličko nevrzlo.

Natahuji se pro malby: poslední otisky na povrchu této země, které zde zanechala má žena, než vydechla naposledy.

Že příběh mi řekneš ty.

Věty, slova, hvězdy

Když scházím do chodby, vidím, že smuteční hosté už odešli. Vyprázdněný dům. V uvítací hale zůstala pouze fotka usmívající se Sylvie, na kterou někteří z pozůstalých připsaly své vzkazy.

Po podlaze se válí použité konfety a dětské frkačky. Náhodní návštěvníci by se při pohledu na tu spoušť mohli domnívat, že se domem prohnala veselá narozeninová oslava.

Zaslechnu smích. Přichází z verandy, z bočního vchodu vedoucího do zahrady. Zamířím tam. Venku stojí v hloučku Sylviini nejbližší – Dáša, Patrik, Denisa a její manžel Richard.

Zatlačím do posuvných dveří a vcházím do podzimního večera. Ve vzduchu je cítit lehký mráz a napadané listí.

Dáša si mě změří pohledem: „Jsi v pohodě? Vypadáš, jako kdybys viděl ducha.“

Denisa po ní vrhá pohledem, ale už je pozdě.

Patrik se zastaví se sklenkou vína na rtech. „Tak co se stalo, kamaráde?“